

**Objekt: muzeum. Předmět: člověk.
Zrození muzea a člověk jako předmět svého
vlastního zájmu**

Mgr. Simona Juračková

Mgr. Eva Šlesingerová, Ph.D.

Od chrámového pokladu k muzeu (a zpět?)

Definice muzea (ICOM)

Muzeum je stálá nevýdělečná instituce ve službách společnosti a jejího rozvoje, otevřená veřejnosti, která získává, uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje hmotné doklady o člověku a jeho prostředí za účelem studia, vzdělání, výchovy a potěšení.

Sběratelství

- Martina Pachmanová (ed.): Mít a být. Sběratelství jako kumulace, recyklace a obsese. Praha, 2008
- definice sama sebe
- chápání věcí a umisťování do sbírky
- muzeum (umění) – klíčové pojmy sběratelství a prezentace

Paměťové instituce

- muzeum
- archiv
- knihovna

Paměťové instituce

- muzeum
 - archiv
 - knihovna
-
- originalita, autenticita a prezentace

Periodizace sběratelství I.

- pravěk – amulety (náboženské rituály)
- starověk – chrámové poklady, votivní dary
- středověk – hromadění jako součást ekonomického zjištění, sbírky jako součást reprezentace (církev a panovník)

Periodizace sběratelství II.

- pol. 16. století – sbírka jako charakteristický doplněk světské moci; kunstkamera jako místo kontemplace

Periodizace sběratelství III.

- pobělohorská doba – kulturní aktivity jako nástroj legitimizace
- 18. století – rozvoj přírodních věd
- založení muzea jako výrazu a nástroje formování občanské společnosti
- Ashmolean Museum v Oxfordu – založeno 1677
- učené společnosti, soukromí vědci

První muzea na území dnešního Česka:

- 1814 – Slezské muzeum, 1817 – Františkovo (dnes Moravské zemské) muzeum, 1818 – Národní muzeum

David Teniers: Nizozemský obchod s uměním, asi 1670

Galerie Uffizi,
Florence, 1772–78

Pohled do barokní obrazárny – Jaroměřice nad Rokytnou

Muzea umění v českých zemích

- 1796 – Společnost vlasteneckých přátel umění
- Obrazárna, Galerie žijících umělců
- 1902 – Moderní galerie Království českého
- 1949 – Národní galerie
- Obrazárna Františkova muzea (1817)
- 70. a 80. léta 19. století – Uměleckoprůmyslová muzea
- 1891 – jubilejní výstava, 1895 – národopisná výstava
- 1961 – Moravská galerie v Brně

Teyler Museum
po r. 1802

Instalace soukromé
obrazové sbírky
ve 2. pol. 19. století – sbírka
starého umění konzula
Eduarda F. Webera v
Hamburku

Interiér Metropolitního
muzea v New Yorku,
1881

Obrazárna Černínů ve Vídni, kolem 1890

instalace Rubensových obrazů v mnichovské Alte Pinakothek, zhruba 1891

Sbírka lékárníka Augusta Řehoře v Obrazárně Společnosti vlasteneckých přátel umění, 1904

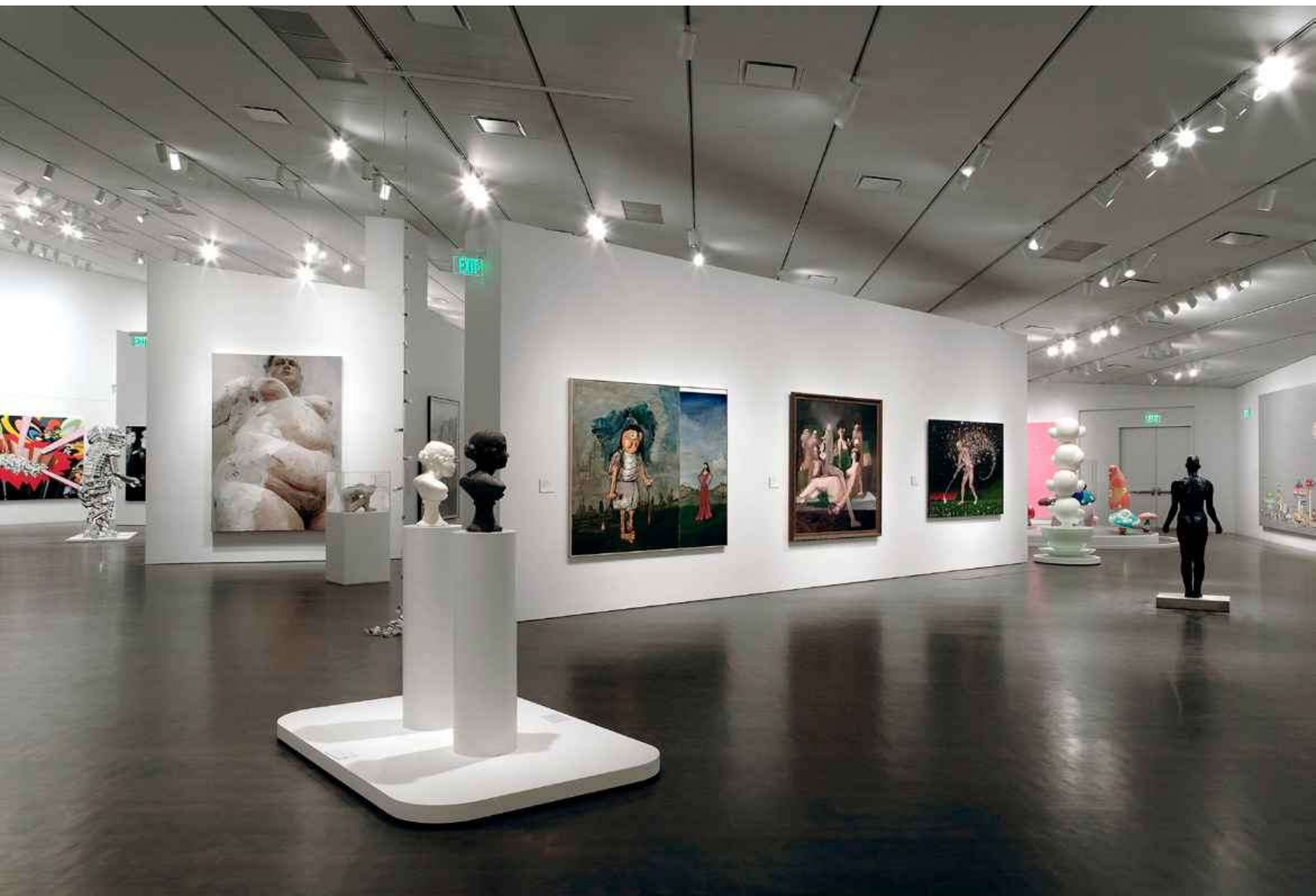
instalace v Boymans Museum, 30. léta 20. st

instalace moderního umění v haagském Gemeentemuseum, 1935

Centrální galerie v přístavbě
muzea Boymans van
Beuningen, 1972

Muzeum přírodních dějin, Paříž, začátek 20. století

Co vlastně dělá muzeum?

Definice ICOM

Muzeum je stálá nevýdělečná instituce ve službách společnosti a jejího rozvoje, otevřená veřejnosti, která získává, uchovává, zkoumá, zprostředkuje a vystavuje hmotné doklady o člověku a jeho prostředí za účelem studia, vzdělání, výchovy a potěšení.

- **Selekce**
- **Tezaurace**
- **Komunikace**

Selekce

- výběr na základě určitých kritérií
- záměrný výběr nějakého předmětu nebo skupiny z reality
- důležitá je společenská hodnota předmětu
- klíčová je nejen existence předmětu, ale i znalosti o něm
- aktivní selekce

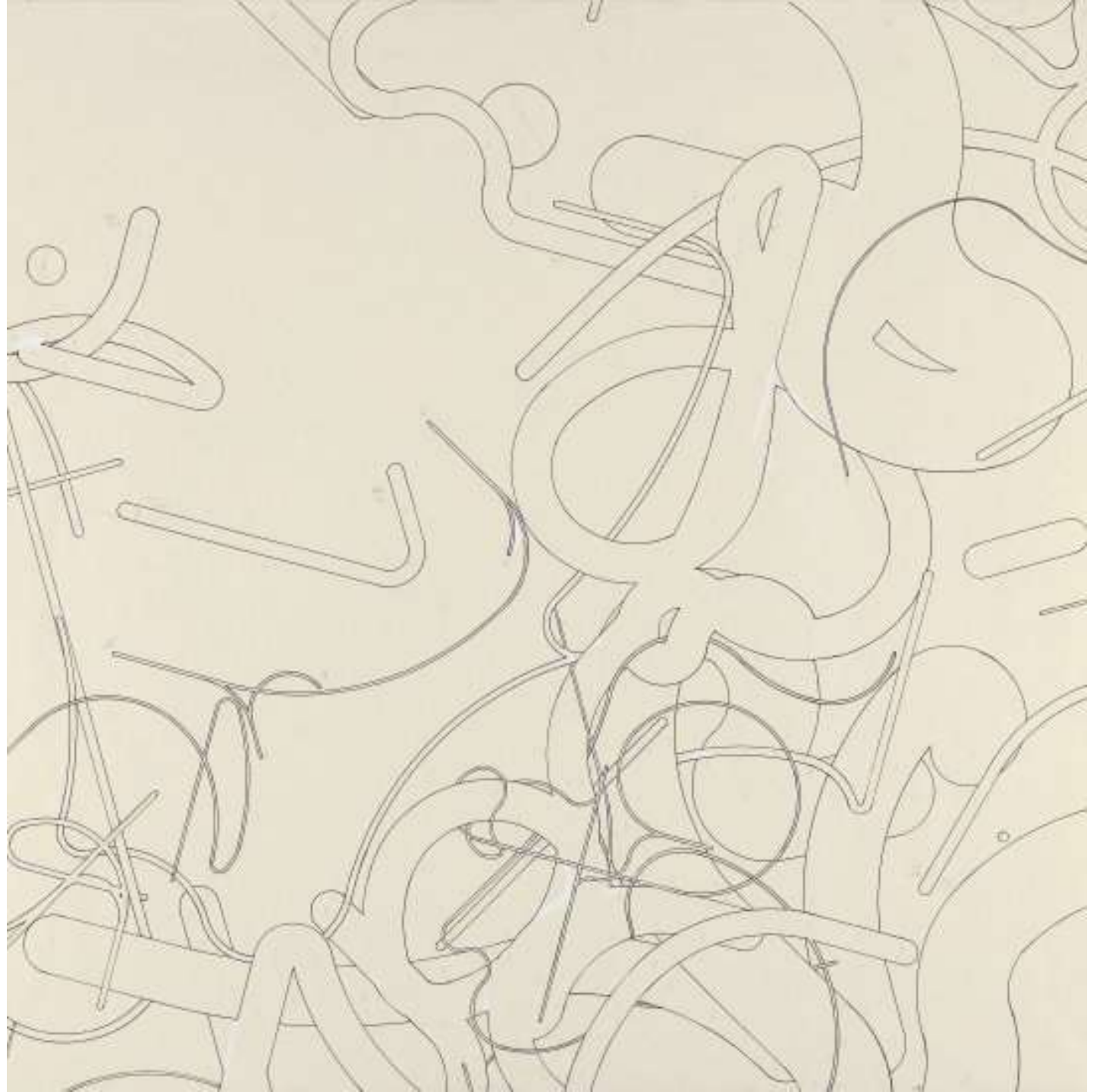
Sbírkový předmět

1) předmět

2) záznam o něm

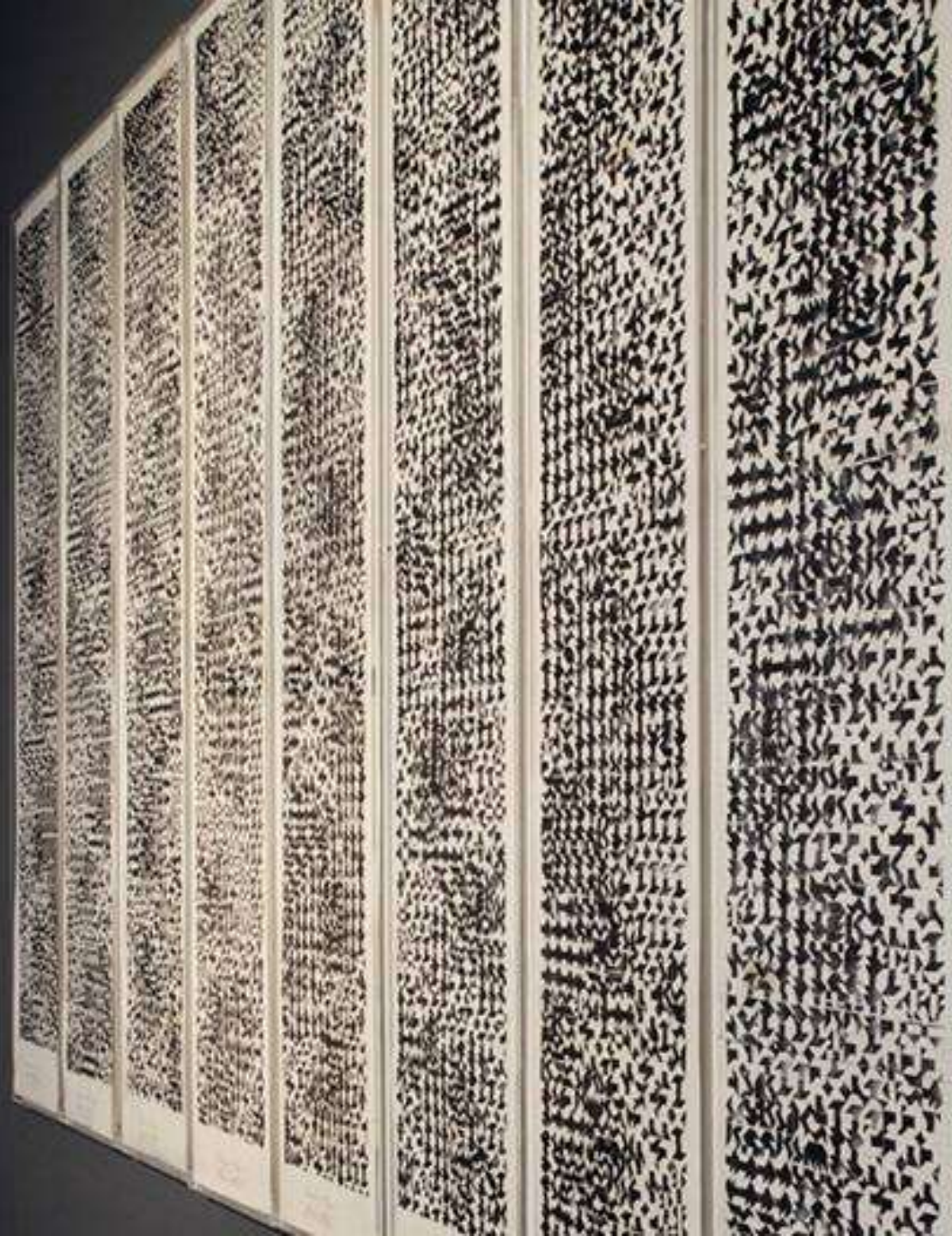
- originalita = původnost
- autenticita = vztah k reprezentované události
- substituty – kopie, faksimile, reprodukce, odlitek, imitace, rekonstrukce, model, maketa

Tezaurace

- tezaurus – v muzeologii sbírkový fond
 - vědecky podložená tvorba sbírkového fondu a jeho uchovávání a doplňování
 - popisuje a vysvětluje principy tvorby, budování a správy muzejního sbírkového fondu
 - tezaurus je systematický
 - tezaurus není statický
-
- péče o sbírky
 - konzervace a restaurování

Komunikace

- zprostředkování sbírkového fondu veřejnosti
- realizuje se interpretující prezentací autentických předmětů (výstava a expozice)
- Muzejní výstava představuje abstraktní pomocí konkrétního.
- vystavování – samotné ukazování předmětů
- prezentace – vystavení s interpretací

Historie nebo konstrukce?

- hledání počátků muzea přes z perspektivy současnosti
- evoluční model

Co je muzeum?

- idea hromadění
- projekt organizování
- od chaosu k řádu
- specializace a klasifikace – moderní muzeum (oproti pre-modernímu)
- konec 19. století – podíl na organizaci času, uklidnění chování davu
- praxe „ukazování a vyprávění“ a „organizované chůze“
- modelování obecných norem sociálního chování

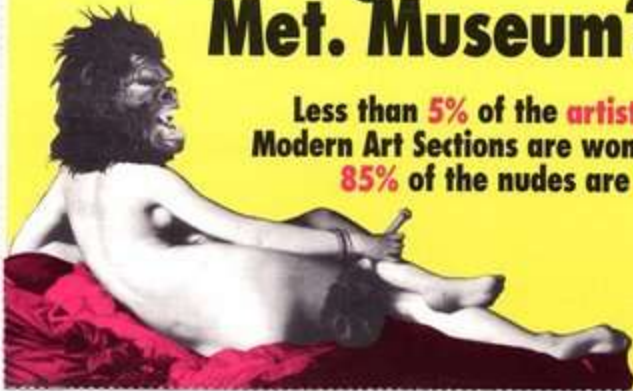
Veřejné muzeum jako prostor reprezentace

- člověk jako výsledek evoluce, předmět poznání
- muzea jako „stroje pokroku“
- muzeum jako sociální prostor
- prostor pozorování a regulace
- zapovězené kódy chování

Kritika muzea

- instituce a institucionalizace
- originál a autenticita
- Michel Foucault – vztah moci a vědění (Douglas Crimp, Donald Preziosi), rozdělení světa na muzeologický a nemuzeologický
- feministická kritika muzea (Carol Duncan; Guerilla Girls) – nepřítomnost žen; podoby přítomnosti
- postkoloniální kritika, otázka *jinakosti*
- dvojhlasné dějiny umění (Hans Belting) – Východ a Západ (v Československu oficiální a neoficiální umění)

Do women have to be naked to get into the Met. Museum?

Less than **5%** of the **artists** in the Modern Art Sections are women, but **85%** of the nudes are **female**.

HOW MANY WOMEN HAD ONE-PERSON EXHIBITIONS AT NYC MUSEUMS LAST YEAR?

Guggenheim	0
Metropolitan	0
Modern	1
Whitney	0

SOURCE: ART IN AMERICA ANNUAL 1989-90

A PUBLIC SERVICE MESSAGE FROM **GUERRILLA GIRLS**
COMPOSERS OF THE ART WORLD

THE ADVANTAGES OF BEING A WOMAN ARTIST:

Working without the pressure of success.

Not having to be in shows with men.

Having an escape from the art world in your 4 free-lance jobs.

Knowing your career might pick up after you're eighty.

Being reassured that whatever kind of art you make it will be labeled feminine.

Not being stuck in a tenured teaching position.

Seeing your ideas live on in the work of others.

Having the opportunity to choose between career and motherhood.

Not having to choke on those big cigars or paint in Italian suits.

Having more time to work when your mate dumps you for someone younger.

Being included in revised versions of art history.

Not having to undergo the embarrassment of being called a genius.

Getting your picture in the art magazines wearing a gorilla suit.

A PUBLIC SERVICE MESSAGE FROM **GUERRILLA GIRLS** CONSCIENCE OF THE ART WORLD
3121 LEONARDIA PLACE, #337, NY, NY 10013
WWW.GUERRILLAGIRLS.COM

Archive photo of a museum visitor looking at Cy Twombly's "Lepanto 2001" at Kunsthaus Bregenz. Photo: EFE/Eddy Risch

Literatura k tématu

- Tony Benneth: The Birth of the Museum, Routlege, 2007
- Neil G. Kotler, Philip Kotler, Wendy Kotler: Museum Marketing and Strategy. 2. vydání 2008
- Umberto Eco: Bludiště seznamů, 2009
- Jiří Špét: Přehled vývoje českého muzejnictví I. (do roku 1945). Brno 2004
- Lubomír Slavíček: „Sobě, uměním, přátelům“. Kapitoly z dějin sběratelství v Čechách a na Moravě 1650–1939. Brno, 2007
- Martina Pachmanová (ed.): Mít a být. Sběratelství jako kumulace, recyklace a obsese. Praha, 2008
- Friedrich Waidacher: Průručka všeobecnej muzeológie. 1999.
- Ladislav Kesner: Muzeum umění v digitální době. 2000.